

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7749/2568

นาย ช. โจทก์ นาย ส. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.อ. มาตรา 2, พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26, พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2549 มาตรา 26

ย่อ / หลักกฎหมาย

พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2549 มาตรา 26 ที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองว่ากระทำความผิดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อเด็กในหมวด 2 ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวความรับผิดชอบของผู้ปกครองเกิดขึ้นทันทีที่บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติดีเสี่ยงต่อการกระทำผิด แม้ว่าเด็กจะยังไม่ได้กระทำความผิดขึ้น ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ปกครองในบทบัญญัตินี้เป็นความรับผิดชอบอันเนื่องมาจากการกระทำของตัวผู้ปกครองเองไม่ใช่ความผิดจากการกระทำของเด็ก เมื่อมีการกระทำความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าวเกิดขึ้น รัฐซึ่งมีหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองดูแลเด็กจึงเป็นผู้เสียหายโดยตรงที่มีอำนาจฟ้อง ความผิดตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นความผิดต่อรัฐ ซึ่งรัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย โจทก์จึงไม่เป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4) และไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26, 78 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าเสียหาย 15,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้ว เห็นว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองตามที่โจทก์บรรยายฟ้องมา เป็นความผิดที่รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย ราษฎรฟ้องเองไม่ได้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง และทำให้คำขอส่วนแพ่งตกไปด้วย พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายืน โจทก์ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องในความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 (3) หรือไม่ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ได้มีคำอธิบายความหมายของผู้เสียหายไว้ว่า หมายถึงบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6 ซึ่งข้อกล่าวหาตามที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองในความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 ที่บัญญัติว่า "ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้... (3) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร หรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติดีเสี่ยงต่อการกระทำผิด..." นั้น เป็นบทบัญญัติที่ต้องการเอาโทษแก่ผู้ใดก็ตามที่กระทำการดังกล่าว โดยบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้บัญญัติเจาะจงให้บุคคลทั่วไปเป็นผู้เสียหายได้เป็นการเฉพาะ และแม้จะไม่มีบทบัญญัติห้ามราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องไว้โดยชัดแจ้งก็ตาม แต่ด้วยเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ มุ่งให้ความคุ้มครองแก่เด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

รวมถึงการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ การพัฒนาและฟื้นฟู ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งมีบทบัญญัติมุ่งเน้นการปฏิบัติต่อเด็กในหมวด 2 เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา 32 ซึ่งมีบทบัญญัติการสงเคราะห์เด็กในหมวด 3 เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา 40 ซึ่งมีบทบัญญัติการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในหมวด 4 และนักเรียนและนักศึกษาซึ่งมีบทบัญญัติการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาในหมวด 7 และกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก อันเป็นกลไกหลักในการปกป้องคุ้มครองเด็ก พระราชบัญญัตินี้จึงเป็นกฎหมายที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการในการปกป้องคุ้มครองเด็ก และกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองเด็ก ดังจะเห็นได้จากเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ว่า สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดขั้นตอน และปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และสมควรปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้ เมื่อตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 ที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองว่ากระทำความผิดเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กในหมวด 2 ซึ่งมีบทบัญญัติดังกล่าวความรับผิดชอบของผู้ปกครองเกิดขึ้นทันทีที่บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤตินั้นไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำความผิด แม้ว่าเด็กจะยังไม่ได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ปกครองในบทบัญญัตินี้เป็นความรับผิดชอบอันเนื่องมาจากการกระทำของตัวผู้ปกครองเองไม่ใช่ความรับผิดชอบจากการกระทำของเด็ก เมื่อมีการกระทำความผิดตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเกิดขึ้น รัฐซึ่งมีหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองดูแลเด็กจึงเป็นผู้เสียหายโดยตรงที่มีอำนาจฟ้อง ความผิดตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงเป็นความผิดต่อรัฐ ซึ่งรัฐเท่านั้นที่เป็นผู้เสียหาย โจทก์จึงไม่เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) และไม่มีอำนาจฟ้องที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น อย่างไรก็ดี เมื่อปรากฏว่า โจทก์ได้ฟ้องในคดีส่วนแพ่งมาด้วย แต่คดีส่วนแพ่งตกไป จึงเห็นสมควรให้ออกราชการโจทก์ไปฟ้องคดีใหม่ พิพากษายืน แต่ไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องคดีส่วนแพ่งใหม่

องค์คณะ

นายนารุณ จันทรจำเริญ · อภิรตี โพธิ์พร้อม · ยุพา วงศ์ทองทิพ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/7749/2568>